Cena za egzemplarz 15 groszy.

Cena za egzemplarz 15 groszy.

GÓRNOŚLĄZAK

Pismo codzienne, poświęcone sprawom ludu polskiego na Śląsku.

GORNOSLĄZAK wychodzi 6 razy w tygodniu i kosztuje miesięcznie 3.— zł.

Przez lud — dla ludu!

TELEFON Nr. 1414.
P. K. O. Katowice 304540.

OGŁOSZENIA oblicza się na wiersze milimetrowe. — Wiersz milimetrowy kosztuje 15 groszy. — Wiersz reklamowy 60 gr.
REDAKCJA i EKSPEDYCJA znajduje się w Katowicach, ul. św. Stanisława 4.

Nr. 242 **Katowice, wtorek 20-go października 1931 r.** **Rok 30**

Japonja--Liga Narodów--Ameryka.

Kiedy w Mandżurji odezwały się pierwsze pomruki wojenne, pisaliśmy na tem miejscu, że niepozorna ta iskra może wzniecić groźny pożar, którego płomienie objąć gotowe nietylko Chiny i Japonję, ale przy ogniu tem będą chciały upiec swą pieczeń Ameryka, Rosja i ewentualnie Anglja. Podczas gdy ta ostatnia zajęta własnemi kłopotami konfliktem japońsko-chińskim mniej interesuje się, to Stany Zjednoczone Ameryki Północnej poczynają niedwuznacznie wpływać na rozwój stosunków między Chinami i Japonją.

Doszło do tego, że Stany przystąpiły nawet oficj. do obrad Rady Ligi narodów, zajmującej się w obecnej chwili wypadkami na Dalekim Wschodzie. Celem zaś tego postanowienia nie jest bynajmniej chęć współpracy Stanów Zjednoczonych z Ligą Narodów, ale czysty ich interes. Przez szereg lat bowiem istnienia Ligi Ameryka stale uchylała się od bezpośredniego udziału w jej pracach, uważając zresztą słusznie, że cała ta instytucja genewska jest niezdolna do jakiejś na większą skalę twórczej pracy czy nawet choćby inicjatywy w tym kierunku. Praktyczny zmysł potęgi amerykańskiej i tym razem wyszedł jej na korzyść o tyle, że Amerykanie nie potrzebowali finansować aparatu administracyjnego Ligi, nie będąc jej członkiem. Ograniczyły się przeto Stany Zjednoczone do roli obserwatora działalności Ligi, nie angażując jednak swych kapitałów w tym, według ich mniemania, niepewnym i nieskrystalizowanym tworze, chwiejnym i niezdecydowanym wtedy, kiedy wypadało jej wykazać pełną rację jej istnienia.

Obecnie sytuacja zmieniła się o tyle, że niebezpieczny rywal Ameryki na Oceanie Spokojnym — Japonja, wdała się w wojnę z Chinami i jak wnosić można z dotychczasowego przebiegu akcji w Mandżurji, Japończycy nie myślą z lekkiem sercem pozbywać się zdobyczy na Chinach i dobrowolnie rezygnować z umocnienia swej pozycji na kontynencie azjatyckim. Z drugiej zaś strony Stany Zjednoczone, których interesy na Oceanie Spokojnym stale od paru dziesiątków lat ścierają się z dążeniami Japonji, nie mogły spoglądać z założonemi rękoma na łatwe powodzenie w Mandżurji swego niebezpiecznego rywala. W obawie przed zbyt szybkim wzrostem potęgi japońskiej rząd Stanów Zjednoczonych postanowił wkroczyć na drogę, mającą przeszkodzić stałemu usadowieniu się swego konkurenta na lądzie azjatyckim. Ponieważ Liga narodów, której członkami są zarówno Japonja jak i Chiny, rozpatruje w tej chwili powstały między temi dwoma państwami konflikt. Stany Zjednoczone nie widziały innego wyjścia, jak tylko zaciągnięcie się pod znaki Ligi, by w ten sposób móc skuteczniej oddziaływać na jej decyzje odnośnie do sprawy mandżurskiej.

Orjentując się z wiadomości, nadchodzących z dalekiej Mandżurji, Japonja mimo pokojowych oświadczeń, nie zamierza podporządkować się zaleceniom Ligi Narodów i nie myśli rezygnować z owoców swego „zwycięstwa", licząc się z tem, że świat spoglądający początkowo z ukosa na jej poczynania w Chinach, zczasem pogodzi się z faktem dokonanym, temwięcej, że i Liga Narodów nie posiada w rozporządzeniu takiej siły, któraby zmusiła Japonję do wyrzeczenia się zaborczych planów. Bo gdyby nawet Liga zleciła Anglji poskromienie Japonji w tej zapędach, to ta z już na wstępie wyłuszczonych powodów nie zechce angażować się w konflikcie chińsko-japońskim. Sprawa ta zupełnie inny przybierze obrót, gdy w rachubę wchodzić będzie Ameryka, która na wypadek otrzymania od Ligi misji uspokojenia stosunków w Mandżurji, nie będzie się ani chwili wahała z wysłaniem swych pancerników i łodzi podwodnych na japońskie wody. Niewątpliwie skwapliwość Ligi narodów w dopuszczeniu St. Zjednoczonych do wspólnego stołu obrad da się wytłumaczyć chęcią ratowania swej powagi przy ich pomocy. Nie da się bowiem zaprzeczyć, że Ameryka stanie się bardzo poważnym atutem w ręku Ligi — atutem, który ochroni instytucję genewską przed kompromitacją, a równocześnie zmusi Japonję do głębokiego zastanowienia się i rewizji swych stosunków w odniesieniu do Chin.

Nie dziwnym nam się stanie teraz fakt ostrego sprzeciwu delegata japońskiego w Lidze, znanego nam już dobrze z raportu górnośląskiego, p. Yoshizawy, który bez ogródek dał wyraz wielkiemu niezadowoleniu, iż Liga tak skwapliwie zgodziła się na udział Japonji w obradach nad sprawą mandżurską. Niewątpliwie Japonja z punktu widzenia swej polityki ma swoje zbyt jasne powody do zajęcia takiego a nie innego stanowiska, coraz głośnie do udziału Ameryki w pracach Rady Ligi.

Przyznać trzeba, że Stany Zjednoczone oddały Lidze Narodów walną przysługę, godząc się na współpracę z nią i naodwrót nie może Ameryka żałować swego kroku, dzięki któremu uda się jej zaszachować Japonję, oddając ponadto wielką przysługę ludzkości, chroniąc ją przed nowem wstrząsem wojennym, który nie pozostałby bez wpływu i na Europę.

Walki uliczne w Brunświku.

Manifestacje hitlerowskie zakończone pożogą krwi. — 160 rannych. — Mają być także zabici.

Berlin. (PAT.) Manifestacje narodowych socjalistów w Brunświku zakończyły się wielką defiladą oddziałów przed Hitlerem znajdującym się w towarzystwie swego sztabu. Przemarsz trwał 6½ godziny. Ilość uczestników defilady obliczają na 100 tys. Na czele pochodu kroczyły w pełnem uzbrojeniu polowem oddziały hitlerowskie ze Śląska, za niemi maszerowały oddziały szturmowe z zagłębia Ruhry, Nadrenji, Saksonji, Niemiec Środkowych i Berlina. W czasie przemarszu grupy t. zw. orła brandenburskiego orkiestra odegrała hymn niemiecki „Deutschland, Deutschland über alles". Pochód zamykały oddziały z pogranicza wschodniego. W manifestacjach uczestniczyły także organizacje t. zw. młodzieży hitlerowskiej oraz kompanja automobilowa z pięcioma tys. samochodów. Poraz pierwszy wystąpiła również nowo utworzona eskadra lotnicza narodowych socjalistów. W czasie defilady krążyło nad miastem 6 samolotów, zaopatrzonych w znaki hackenkreuzlerowskie. Otrzymał je Hitler od Junkersa oraz bawarskich zakładów budowy motorów.

Berlin. (PAT.) Z Brunświku dochodzą alarmujące wiadomości o walkach ulicznych między hitlerowcami a ludnością robotniczą. Oddziały szturmowe hitlerowskie wypierane przez policję ustawiły barykady w poprzek ulic, ostrzeliwując domy okoliczne. Blok domów w dzielnicy robotniczej otoczono kordonem uzbrojonych hitlerowców, którzy otworzyli regularny ogień. Policja wprowadziła do akcji tanki. **Ilość ciężko rannych obliczają na 60, lżej rannych na około 100 osób. Mówią także o zabitych.** Powagę sytuacji ilustruje telegram otrzymany przez ministra Groenera od partji socjalistycznej w Brunświku. Brzmi on: W Brunświku rozgorzały walki uliczne. Wielu rannych leży w szpitalach. Walczący hitlerowcy zrywają bruki na ulicach. Rząd brunświcki mimo wysiłków policji nie może utrzymać porządku i bezpieczeństwa.

Ameryka mimo sprzeciwu Japonji zasiada przy wspólnym stole obrad Rady Ligi.

Genewa. Onegdaj późnym wieczorem delegat Japonji w Radzie Ligi Narodów złożył na ręce przewodniczącego Brianda memorjał, wyjaśniający stanowisko rządu japońskiego w sprawie zaproszenia przez Radę Stanów Zjednoczonych do stołu obrad. Memorjał ten zawiera cztery punkty z żądaniem wyjaśnienia co do wątpliwości natury konstytucyjnej i prawnej, jaką delegat japoński wysunął na poprzednich posiedzeniach Rady, które nie zostały wzięte przez nią pod uwagę. (PAT.)

Nareszcie dowiemy się, co Liga myśli o zatargu chińsko-japońskim.

Genewa. Wczoraj rano zebrali się członkowie Rady łącznie z przedstawicielem Stanów Zjednoczonych z wyłączeniem przedstawicieli Chin i Japonji na narady w gabinecie sekretarza generalnego. Przedmiotem obrad była nota rządu japońskiego, złożona przez jego przedstawiciela. Zebrani zdecydowali, że przewodniczący Rady sformułuje dziś jeszcze odpowiedź na tę notę, ie będzie ona rozpatrzona po południu przez komitet pięciu Rady Ligi. Jednocześnie zdecydowano wysłać wszystkim sygnatarjuszom paktu Kelloga a więc państwom, nienależącym do Ligi treść depeszy, zredagowanej na onegdajszem wieczornem posiedzeniu, która ma być zakomunikowana przez ich przedstawicieli dyplomatycznych państwom sygnatarjuszom paktu Kelloga, nienależącym do Rady Ligi Narodów. (PAT.)

Zaborcze zamiary Japończyków.

Moskwa. Prasa tutejsza donosi, że japończycy przygotowują się obecnie do okupacji m. Szanghaj-Huan, stanowiącego jeden z ważniejszych punktów strategicznych na linji kolejowej Mukden-Pekin. (PAT.)

Zgon Edisona.

Nowy Jork. (PAT.) Dziś (w niedzielę) o godz. 3,24 nad ranem zmarł Tomasz Edison.

12 000 armat ukrywają Niemcy w Holandji?

Nicea. (PAT.) „Eclaireur de Nice" podaje, że Niemcy posiadają w Krimpen nad Iwerą w Holandji skład armat, w którym znajduje się 1500 do 2000 armat.

TELEGRAMY.

Odgłosy gdyńskiej katastrofy przed sądem.

Gdynia. (PAT.) Wydział cywilny Sądu Okręgowego w Starogardzie z siedzibą w Gdyni ogłosił dziś w południe wyrok w procesie, wytoczonym przez Z. U. P. U. o nałożenie aresztu na cały majątek zakładu gazowego, wysokości 200 000 zł. w związku z niedawną katastrofą domu mieszkalnego Z. U. P. U. Sąd zezwolił na nałożenie aresztu, jednak areszt ten będzie wtedy wykonalny o ile Z. U. P. U. złoży do sądu kaucję w wysokości 100 000 zł.

Sąd na wywrotowców.

Łuck. (PAT.) Sąd Okręgowy w Kowlu rozpatrywał sprawę członków partji Białorusi Zachodniej, oskarżonych o akcję sabotażową i działalność antypaństwową. Sąd po całodziennej rozprawie wydał wyrok, skazujący małżonków Cimermanów na 4 lata ciężkiego więzienia, jednego z oskarżonych na 2½ roku, trzech na 3 lata, jednego na 2 lata ciężkiego więzienia. Dwóch oskarżonych Sąd uniewinnił. Rozprawie przewodniczył sędzia Sądu Okręgowego Czujkiewicz, oskarżał podprokurator Skorupski, obronę wnosili adwokaci Kowelscy Jarosz i Podchorski.

Laval obmyśla plan rozmów z Hooverem.

Paryż. (PAT.) Otrzymano tu wiadomości, iż premjer Laval, jadący na pokładzie „Il de France" do Waszyngtonu, zaprosił do swych apartamentów rzeczoznawców francuskich i rozważał z nimi najlepsze sposoby przygotowania swych narad z Hooverem.

Ten, który wysadzał pociągi w powietrze.

Wiedeń. (PAT.) Matuschka złożył ostatnio wyczerpujące zeznanie, według którego dokonał on zamachu zarówno w Ansbachu w Austrji, jak w Jüterbogu w Niemczech oraz pod Bia Torbagy, i to zupełnie sam. Jednocześnie Matuschka zeznał, że już w kwietniu planował dokonanie zamachu pod Jüterbogiem nie ukończył jednak jeszcze potrzebnych do tego celu przygotowań. Wreszcie Matuschka zeznał, iż ostatnio przygotowywał dalsze wielkie zamachy na pociągi, zwłaszcza na linji Amsterdam — Paryż — Marsylja i koło Ventimiglia.

Samochód wywrócił się z hitlerowcami.

Berlin. (PAT.) Samochód ciężarowy wiozący 27 bojowców hitlerowskich na kongres do Brunświka, wywrócił się w pobliżu miejscowości Wurzen, przytłaczając jadących. Właściciel samochodu poniósł śmierć na miejscu. Czterech hitlerowców zostało ciężko rannych. Pozostali odnieśli lżejsze obrażenia.

Skończą się tulaczki towarzystw polskich w Król. Hucie.

Poświęcenie kamienia węgielnego pod Dom Ludowy.

W niedzielę 18 bm. przy udziale przedstawicieli władz, delegacyj towarzystw i licznej publiczności odbyła się **w Król. Hucie przy ulicy Sienkiewicza uroczystość poświęcenia kamienia węgielnego pod Dom Ludowy.**

Po sumie w kościele św. Jadwigi wyruszyły delegacje towarzystw z sztandarami i orkiestrą na miejsce budowy, które już przedtem zaległy wielkie tłumy rodaczek i rodaków.

Uroczystość rozpoczął **prezydent pan Spaltenstein,** który imieniem miasta powitał przedstawicieli władz państwowych, wojewódzkich i miejskich, dalej naszych posłów, delegacje towarzystw i wszystkich innych uczestników aktu poświęcenia, poczem w dłuższem przemówieniu zobrazował doniosłość nowej placówki na terenie miasta Król. Huty, jakoteż przedstawił trudności, z jakiemi walczyło i walczy Towarzystwo Domu Ludowego. Jeżeli buduje się Dom Ludowy, zawdzięczamy to wyłącznie pieniężnej pomocy ze strony rządu, województwa, miasta, zakładów przemysłowych (Polskie Kopalnie Skarbowe, Państwowa Fabryka Związków Azotowych i hut „Królewska" i „Laura"), jakoteż ofiarności hojnych obywateli. Dzięki tej pomocy **skończą się wreszcie tułaczki towarzystw polskich po salach, których właściciele przeważnie są ludzie usposobienia niemieckiego.** Życzeniem dalszej pomyślności przy pracy nad rozpoczętem wielkiem dziełem zakończył pan prezydent Spaltenstein swoje przemówienie.

Następnie zabrał głos **radca miejski p. Greś** imieniem zarządu Tow. Domu Ludowego. Mówca podziękował wszystkim ofiarodawcom za hojną ich pomoc oraz odczytał dokument erekcyjny, który następnie wmurowano do kamienia węgielnego. Przemówił jeszcze imieniem rady nadzorczej Tow. Domu Ludowego lekarz miejscowy p. **dr. Hanke,** poczem proboszcz parafji św. Jadwigi, **ks. radca duchowny Gajda** dokonał uroczystego aktu poświęcenia kamienia węgielnego. Odśpiewaniem „Boże coś Polskę", zakończono podniosłą uroczystość.

Nadmienić wypada, iż budowa Domu Ludowego. Mówca podziękował wszyst sięgają mury drugiego piętra, a tylna część z wielką salą i nowoczesną sceną prawie znajduje się pod dachem. Dom Ludowy buduje się według **projektu inżyniera p. Michejdy,** który przewiduje przybudowę prawego i lewego skrzydła, co stanie się z chwilą, gdy zarząd Towarzystwa zbierze na ten cel potrzebne jeszcze środki pieniężne.

W każdym razie godna pochwały jest inicjatywa zarządu Towarzystwa, który mimo niezmiernie ciężkich warunków gospodarczych przystąpił do budowy Domu Ludowego, bodaj najpilniejszej budowli w mieście naszem, mającej być środowiskiem całego życia narodowego.

—————vox—————

Sprawa Związku Polaków na Łotwie jeszcze niezałatwiona.

Dyneburg. (PAT.) Dziś łotewski sąd okręgowy rozpatrywał sprawę Związku Polaków na Łotwie i Związku Polskiej Młodzieży. Sąd ogłosił wyrok, mocą którego Związek Polskiej Młodzieży został zamknięty. W sprawie Związku Polaków na Łotwie, sąd postanowił wezwać świadków i polecił Związkowi przedstawienie spisu członków za rok ubiegły i r. 1931. Sprawa Związku Polaków na Łotwie rozpatrywana będzie ostatecznie prawdopodobnie za kilka tygodni.

Wymiana sztandaru.

W hiszpańskiej szkole oficerskiej w Toledo dokonano w uroczysty sposób wymiany starego królewskiego sztandaru na republikański. Dawny sztandar złożony zostanie w muzeum. —

Azana

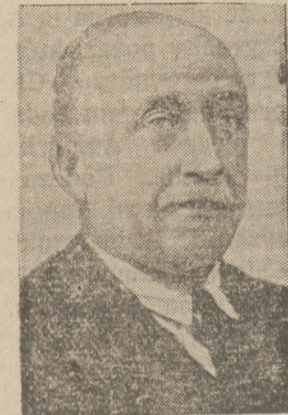

obecny premjer hiszpański.

Naprężenie stosunków między Litwą a Watykanem grozi zerwaniem konkordatu.

Kowno. (PAT.) Wobec tego, że stosunki między Litwą a Watykanem są nadal bardzo zaostrzone, w kołach tutejszych powstała myśl zerwania konkordatu. Przewidują tu, że zerwanie konkordatu nastąpi w najbliższym czasie.

Zamora,

były premjer hiszpański. Ustąpił ze swego stanowiska, gdyż nie chciał się zgodzić na rozdział Kościoła od państwa, którego domagały się kortezy (sejm) hiszpańskie.

Konferencja królów.

Jerozolima. (PAT.) Agencja Reutera podaje: Konferencja królów odbędzie się w grudniu. W czasie konferencji będą omawiane żywotne zagadnienia, dotyczące przyszłości Bliskiego Wschodu. Zaproszenia wysłano już do wszystkich królów, książąt, emirów i przywódców plemion muzułmańskich Północnej Afryki, Bliskiego Wschodu, Arabji i Indyj.

Ostatnie wiadomości sportowe.

Wielkie zwycięstwo Kusocińskiego.

Wiedeń. Chluba lekkoatletyki polskiej Janusz Kusociński wziął w niedzielę udział w biegu 5.000 mtr. w Wiedniu. Jego przeciwnikiem był argentyńczyk Zabala. **Kusociński wygrał bieg w czasie 14:42.8.** Zabala dotarł do mety w czasie 15:37. Świetny czas Kusocińskiego stanowi nowy rekord Polski, o całe 13 sekund lepszy od starego rekordu. W niedzielę 25 b. m. Kusociński startował będzie w Paryżu.

Promień słońca

4) (Ciąg dalszy.)

Gwar miasta ucichł już zapełnie, tylko światło latarni migało, słabo poruszane podmuchem wiatru i tylko słychać było odgłos miarowych kroków stróżów nocnych.

Konstantowa długo siedziała, przytulając dzieci do siebie, i biegła myślą... za mężem...

— Ale ja o panu zupełnie zapomniałam, panie Józefie; pan się pewno spać chce położyć...

— Nie spieszy mi się. Nie ma po co wstawać rano... Do czego wstawać?...

— No ale zawsze, spoczynek każdemu się należy... Jutro pan znowu pójdzie szukać roboty i znów się pan schodzisz...

Józef machnął ręką.

— Czekaj pan, ułożę Stachurka i Zosię, to panu pościelę...

Zakrzątała się koło gospodarstwa, ale szło jej jakoś niesporo...

Na ulicy odzywały się od czasu do czasu ochrypłe głosy pijackie i słowa hulaszczej piosenki, a Konstantowa nasłuchiwała mimowoli...

Mąż jej dotąd nie pił, był uczciwym i trzeźwym robotnikiem... W domu w dział świat cały a śpiewając nad kołyską dziecka, nie pożądał innej zabawy.

Ale teraz... próżniactwo przymusowe wiele złych myśli podszepnąć może... A nuż zaczął pić ze zmartwienia... Kolegów w szynku znaleźć łatwo... Zwłaszcza, gdy spostrzega nowicjusza, niezaprawionego jeszcze do wódki...

Kupią mu jej raz i drugi, wiedząc, że raz wciągnięty do kółka pijaków, odda im z procentem... a potem to tak przyjemnie powiedzieć sobie:

— A cóż to ten Konstanty lepszego odemnie!... Takeście go wszyscy chwalili, że niewiniątko, że każdy grosz zarobiony żonie oddaje, a cóż on?... Taki pijak jak ja, albo nawet i gorszy odemnie.

Z ulicy głosy pijaków słychać było wyraźniej. kilku podochoconych ludzi wszczęło sprzeczkę ta przeszła szybko w kłótnię. by po chwili w bójkę się zamienić; krzyki „pomocy", „ratujcie" zmieszały się z gwizdawką policjanta... Konstantowej blaszane łyżki wypadły z ręki...

Staś się obudził.

— Tata!... — zawołał na pół przez sen...

— Cicho Stachurku, tatusia nie ma, tatuś zaraz przyjdzie...

— Poszedł do roboty na chleb, szcze biotało dziecko, podnosząc się na łóżeczku...

— Na chleb, mój złoty, śpij tylko spokojnie...

Staś usłuchał, położył się znowu. Z usteczek jego wychodziły jeszcze wyrazy coraz cichsze, coraz niewyraźniejsze aż usnął z uśmiechem na ustach...

Szczęśliwe dziecko! Zapatrzyli się nań i Konstantowa i Józef i zapomnieli, że hałas na ulicy umilknął tylko na chwilę, pod grozą policjantów, oraz że potem wznowił się tem groźniejszy.

Nie, to nie była kłótnia; to raczej prowadzono rozmowę krótką, urywaną, namiętną, przy której wściekłością zdawały się dyszeć piersi, biorące w niej udział...

Gwar ten pod latarnią wstrząsnął Konstantową...

Przypomniała sobie. że dzieckiem jeszcze będąc, słyszała gwar podobny.

Cały warsztat zawrzał wtedy przeciw podmajstrzemu cudzoziemcowi. Aż oto teraz wskrzesza jej smutne wspomnienie dzieciństwa inny gwar, tak do tamtego podobny.

Gdyby Konstanty miał się znajdować między nimi, gdyby jasnowłosy kusiciel znowu dawał mu piekielne rady.

Nie, nie i tysiąc razy nie... Zapomina o dzieciach, o sobie, o wszystkiem... Pragnie biec na ulicę, chwyta już za klamkę odedrzwi...

Zatrzymuje ją Józef.

— Gdzież to pani Konstantynowa?

— Na ulicy hałas, może tam i mój...

— Gdzie zaś?...

— Ale ja muszę zobaczyć...

— No, to czekaj pani, czego będziesz tu i jeszcze tak późno od dzieci chodzić. Ja pójdę i zobaczę.

— Jakiś pan dobry...

(Dokończenie nastąpi).

Kronika bieżąca

Wtorek 20 października

Św. Jana Kantego, kapłana i wyzn.

Św. Ireny, panny i męczenniczki.

Kalendarzyk słowiański: Budzisława.

Jutro, środa 21 października: Św. Hilarjona, opata.

*

	Wschód	Zachód
Słońca	o godz. 6.13;	o godz. 16,44.
Księżyca	o godz. 15,02,	o godz. —.—

*

Z historji śląskie'.

20 października. 1211. Umarła Ludmiła, żona Mieszka I, księcia raciborskiego. Fundatorka klasztoru Panien Premonstratensek **w Rybniku,** który w roku 1228 został przez księcia opolskiego Kazimierza przeniesiony do Czarnowąsów. **1599.** Wydano nowe przepisy górnicze w miejsce starych, ponieważ ustawy ogłoszone w roku 1528 nie uwzględniały wszystkich potrzeb miasta górniczego **Tarnowskich Gór.** Powyższe były w użyciu do 5 czerwca 1769 roku. — **1708.** Cesarz Karol VI wydał rozporządzenie, mocą którego zostali wypędzeni wszyscy nieuprzywilejowani żydzi z miast i wiosek śląskich. — **1740.** We czwartek umarł cesarz niemiecki Karol VI. Po nim objęła rządy panowania jedyna córka jego, Marja Teresa. — **1776.** W niedzielę poświęcono nowy murowany kościół w **Bieruniu.** — **1799.** Odbyło się uroczyste poświęcenie kościoła w **Krzyżowicach,** przez ks. dziekana Feliksa Reisnera z Rybnika, na cześć św. Michała. — **1910.** Poświęcenie nowego kościoła w **Wodzisławiu.** którego dokonał ks. kanonik Frank z Wrocławia. — **1881.** Umarł na wygnaniu **książę biskup wrocławski Henryk Foerster.** Po nim objął rządy diecezji wrocławskiej ks. biskup sufragan Herman Gleich. — **1889.** Uroczyste poświęcenie kamienia węgielnego pod nowy kościół **w Świętochłowicach.** Aktu tego dokonał ks. dziekan Kania z Chorzowa, zaś ks. prob. Łukaszczyk z Król. Huty wygłosił kazanie zastosowane do uroczystej chwili, omawiając cudowne ocalenie 43 górników w r. 1884. — **1930** Po śmierci ks. Józefa Niestroja, proboszcza przy kościele N. M. P. w **Bytomiu** powołano na jego następcę księdza Alfreda Hrabowskiego, proboszcza w Kłodnicy. Ur. 27 lipca 1889.

*

W roku 1205: zbudowano kościół parafjalny w **Raciborzu,** pod wezwaniem Wniebowzięcia Najśw. Panny Marji. — **1206.** Powstaje klasztor Franciszkanek **we Wrocławiu.** — **1210.** Władysław, książę opolski był właścicielem **Pszczyny.** — **1211.** Książę raciborski Mieszko I zdobył Kraków.

— **Losowanie książeczek premjowych P. K. O.** W dniu 15 października rb. odbyło się w P. K. O. 22-te z rzędu losowanie książeczek premjowanych P. K. O. serji I.

Premje po zł. 1 000 padły na następujące nry: **2519 2868 3729 4657 7280**
7714 8797 8811 9690 11193 12176 13327
17155 21167 21259 23563 27165 27230
27605 27878 28946 29031 29522 31497
32057 32245 35541 35813 36197 38003
38119 38389 38582 38623 39926 40403
40421 42268 44183 45330 45484 46817
46824.

— **Poborowy obowiązany jest na własny koszt stawić się przed władzami wojskowemi.** Ministerstwo spraw wewnętrznych specjalnym okólnikiem do wojewodów i starostów wyjaśnia zasady, jakiemi należy się kierować przy pokrywaniu kosztów przymusowego doprowadzania uchylających się od poboru, ćwiczeń wojskowych, zebrań i raportów kontrolnych. Okólnik wyjaśnia, że w myśl ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej, winien stawić się powołany do poboru na koszt własny. Zasada ta obowiązuje nietylko przy dobrowolnym wykonaniu tego obowiązku, ale również w wypadku przymusowego doprowadzenia poborowego, który uchyla się od służby wojskowej. Jeśli poborowy, uchylający się od poboru odmówi poniesienia tych kosztów, wówczas pokrywa je zastępczo gmina miejsca, w którem poborowego tego zatrzymano. Gminie tej oczywiście przysługuje prawo regresu do poborowego, który odmówił pokrycia kosztów jego transportu.

Z życia stowarzyszeń mandolinowych „Jaskółka" na Śląsku.

Katowice. Zarząd Zw. tow. mand. i wyc. „Jaskółka" urządza 6 grudnia br. w sali Śląskiej w Katowicach, zawody orkiestr mandolinowych o bardzo cenną nagrodę p. Edw. Bambera z Poznania. Zarząd związku wzywa wszystkie zespoły mandolinistów, również i niezorganizowane, do gremjalnego wzięcia udziału we wspomnianych popisach. Do popisów stanąć musi każdy zespół z dwoma dowolnemi utworami, z tego musi jeden z nich w myśl życzeń ofiarodawcy być treści religijnej. Nuty nadające się do popisów są częściowo do nabycia w sekretarjacie Zw. S. M. P., Katowice. Marsz. Piłsudskiego 20. Zgłoszenia do popisów należy kierować do dnia 10. 11. br. do sekr. związku Katowice, Poniatowskiego 16.

Katowice. W sprawie zawodów orkiestr mandolinowych w dniu 6. 12. br. dodatkowo zarząd zw. zainteresowanych zawiadamia, że utwory odegrane w czasie zawodów nie mogą przekraczać 20 minut. W obsadzie orkiestr dopuszczone są mandoliny w wszystkich wielkościach, a więc mand. zwykłe, piccolo, mandole, mandolonczele, mand. altowe i t. p. oraz instr. pokrewne, jak domry, bałajajki banja i t. d. w wszystkich wielkościach, pozatem harfy, gitary i lutnie. Pożądane są instr. o skali basowej. Niedozwolone są inne instr., jak bębny, kotły, kasztaniety, dzwonki, organki itp. Używanie przez gitarzystów pierścieni cytrowych jest niedozwolone. Najmniejsza niedopuszczalna obsada jest podwójny kwartet. Zespoły z Zagłębia Dąbrowskiego mogą w zawodach również brać udział — lecz poza konkursem.

Załęże pod Katowicami. Po dłuższej przerwie odbyło się ubiegłej niedzieli w sali p. Spyry zebranie tow. wyc. „Jaskółka", w obecności przeszło 70 osób. Z ramienia związku wygłosił referat w sprawie pielęgnowania muzyki rodzimej prezes związku p. prof. Sachse. W skład nowowybranego zarządu weszli: J. Sitek — prezes, E. Kucharczyk — sekretarz, P. Otlik — skarbnik F. Szymura — kier. gier i wycieczek. Z braku odpowiednich kandydatów dyrygenta nie wybrano. Wszelkie korespondencje uprasza się kierować pod adr. p. E. Kucharczyka, Załęże, ul. Zarębskiego 14, lub prezesa ul. Macieja 2.

Lipiny. W ubiegły poniedziałek rozpoczął się kurs dla początkujących mand. i gitarzystów. W kursie biorą udział miłośnicy tej muzyki z Lipin, Goduli, Chropaczowa, Piaśnik i Szarlocińca. Kurs odbyw. się będzie w przyszł. w każdy poniedziałek o godz. 19 w szkole powszechnej nr. IV przy ul. Szkolnej w sali 16. Dodatkowe zgłoszenia przyjmuje się w składzie p. Jana Jeziorskiego, Bytomska 3.

Mikołów. W ub. niedzielę odbyło się w lokalu p. Kiela nadzwyczajne walne zebranie, na którem wybrano do zarządu p. St. Kopla (radny miejski) prezes, zast. Ludwik Biolik, sekr. Marta Minołówna, zast. Róża Mrozówna, skarbnik Jan Cofała, dyrygent Oskar Wagner, zastępca Ryszard Kołodziej. — Kurs dla początkujących mandolinistów rozpoczął się dnia 12 bm. i odbywać się będze przez przeciąg 8 miesięcy w każdy poniedziałek w szkole powszechnej II, przy ul. Kościelnej. Wszelkie dalsze zgłoszenia oraz korespondencje należy kierować pod adr. p. Marty Minołówny, Mikołów, ul. Krakowska.

Tarn. Góry. Zarząd okręgu tarnogórskiego zawiadamia, że kursa dla graczy początkujących rozpoczną się dnia 20.10. o godz. 19 w szkole mniejszości w Tarn. Górach przy ul. Przemysłowej 9 sala nr. 7. Kurs trwać będzie 8 mies. W kursie m. in. biorą również udział członkowie S. M. P. z Tarn. Gór i okolicy. Kurs odbyw. się będzie w każdy czwartek od godz. 19 w powyżej wspomnianym lokalu Zgłoszenia w dalszym ciągu przyjmuje księgarnia p. Muszkieta, Krakowska 20. do 19 bm. włącznie.

Województwo śląskie.

* **70 000 harcerzy w hołdzie wojew. Grażyńskiemu.** Harcmistrze głównych kwater i komend chorągwi warszawskich, jako przedstawiciele 70 000 młodzieży i starszyzny harcerskiej, stawili się przed wojewodą śląskim p. Grażyńskim, jako przewodniczącym Związku Harcerstwa Polskiego, składając mu hołd nietylko od harcerzy z całego kraju, lecz i od polskich drużyn zagranicznych, co było najlepszym dowodem serdecznej popularności, jaką w tak krótkim czasie swego przewodnictwa. zdobył p. wojewoda Grażyński wśród rzeszy harcerskiej.

* **Zmiany w duchowieństwie diecezji śląskiej.** W stan spoczynku przeniesieni zostali na własną prośbę: Ks. dziekan i kanonik honorowy ks. **Wiktor Loss,** proboszcz w Pawłowicach. Ks. radca duchowny i wicedziekan **Józef Łomozik,** proboszcz w Grodźcu.

Ks. wikary **Augustyn Zając** w Imielinie, administratorem w Pawłowicach. Ks. wikary **Józef Ochodek** w Grodźcu, administratorem tamże. Ks. wikary **Maksymiljan Kotowski** w Ustroniu, administratorem w Lipowcu.

Przeniesieni zostali: ks. **Józef Brzenska** z Rybnika jako katecheta i kierownik bursy przy gimnazjum państwowem w Lublińcu. Ks. wikary **Piotr Pawełczyk** w Rożdzieniu - Szopienicach jako lokalista do Nieboczów. Ks. wikary **Teofil Jamrozy** w Mysłowicach jako wikary do Janowa. Ks. wikary **Walenty Piaskowski** w Janowie jako wikary do Rożdzienia - Szopienic. Ks. wikary **Joachim Hielscher** w Pawłowicach jako wikary do Imielina. Ks. wikary **Józef Matloch** w Niedobczycach na zastępstwo do Brennej. Ks. **Wendelin Kałuża,** wikary w Lipinach przeszedł do diecezji wrocławskiej.

* **Pertraktacje o nową taryfę zarobkową.** We wtorek 20 bm. odbędą się w Katowicach pertraktacje o nową taryfę zarobkową w przemyśle żelaznym na Śląsku. Pracodawcy domagają się obniżki tych zarobków o 10 proc., ponadto omawiana będzie sprawa zarobków akordowych od sztuki. Pracodawcy dążą do obniżki tych zarobków o 30 proc.

* **Na Śląsku przybyło przeszło 2 000 bezrobotnych.** Śląski Urząd Wojew. donosi, że w czasie od 8—14 października rb. liczba bezrobotnych na terenie województwa śląskiego zwiększyła się o 2103 osób i wynosiła 64 842 osób. Uprawnionych do pobierania zasiłku było 18 589 bezrobotnych, w tej liczbie z akcji pomocy państwowej dla bezrobotnych na Śląsku korzystało 10 484 osób.

* **Śląska Izba adwokacka przeciwko ustawie adwokackiej.** Wczoraj wieczorem pod przewodnictwem marszałka sejmu śląskiego adwokata Wolnego odbyło się walne zebranie izby adwokackiej w Katowicach. Na zebraniu tem omawiano sprawę projektu nowej ordynacji adwokackiej. Referował tę sprawę adwokat Żytomierski z Katowic. Po referacie wszyscy obecni w liczbie około 100 osób powzięli uchwałę, protestującą przeciwko temu projektowi, jako godzącemu w niezależność stanu adwokackiego.

* **Co proponowali przemysłowcy węglowi wiceministrowi Jastrzębskiemu.** W uzupełnieniu naszych doniesień o postulatach śląskiego przemysłu węglowego wysuniętych na konferencjach z p. wiceministrem Jastrzębskim dowiadujemy się, że przemysłowcy węglowi proponowali między in. wprowadzenie natychmiastowej obniżki płac robotniczych o 12 proc. co łącznie z czasowem zawieszeniem opłaty świadczeń socjalnych i ewentualną zniżką taryfy eksportowej miało umożliwić skutecznie przeciwstawienie się konkurencji angielskiej na rynkach skandynawskich. Jak nas informują, żądanie obniżki płac robotniczych spotkało się z kategoryczną odmową wicemin. Jastrzębskiego, który zwrócił uwagę przemysłowcom, iż obecna umowa taryfowa w górnictwie obowiązuje do końca stycznia 1932 roku.

* **Bilety wycieczkowe do Krakowa i Szarleja-Piekar.** Dyrekcja okręgowa kolei państwowych w Katowicach donosi, że z dniem 10 października r. b. wprowadziła bilety wycieczkowe powrotne ze zniżką 25% do stacyj Kraków i Szarlej-Piekary. Do Krakowa wydaje się bilety wycieczkowe powrotre od następujących stacyj: Chorzów, Hajduki, Katowice, Katowice-Ligota, Królewska Huta, Mikołów, Mysłowice, Ruda Śl., Rybnik, Rydułtowy, Siemianowice Śl., Szopienice, Świętochłowice i Tarnowskie Góry; do stacyj Szarlej-Piekary zaś od stacyj Hajduki, Katowice, Królewska Huta, Mikołów, Mysłowice, Siemianowice Śl., Szopienice, Świętochłowice i Tarn.Góry. Bilety wycieczkowe uprawniają do przejazdów w soboty i dni przedświąteczne lub w niedziele i w dni świąteczne do miejsc wycieczkowych, do powrotu zaś w te same niedziele względnie dni świąteczne, lub bezpośrednio po nich następujące poniedziałki względnie dni poświąteczne. O ile między niedzielą i dniem świątecznym, względnie między dwoma świętami przypada jeden dzień powszedni, ważność biletu wycieczkowego przedłuża się do dnia powszedniego następującego bezpośrednio po drugim dniu świątecznym. Wyjazd pierwotny winien nastąpić w dniu datowania biletu.

* **Wystawa Morska przedłużona.** Tak ze strony publiczności jak też i nauczycielstwa, organizującego wycieczki na Wystawę Morską w Katowicach, proszono o przesunięcie terminu zamknięcia tej cennej imprezy. By zadość uczynić życzeniu, wystawa otwartą będzie nie do 19, ale do 26 października br. Wskazanem jest więc, aby wszyscy, którzy słyszeli słowa pochwały o wystawie, a nie mieli dotąd czasu zwiedzić ją, uczynili to w tych ostatnich dziesięciu dniach tembardziej, że komitet wystawowy, chcąc pójść publiczności jak najdalej na rękę, przedłużył okres trwania wystawy, aby wszystkim umożliwić jej obejrzenie.

Z Katowickiego

Pod zarzutem oszukańczego bankructwa

Katowice. Policja aresztowała w Katowicach 2-ch kupców Eljasza i Mojżesza Kirschbaumów z Baranowa pod Tarnobrzegiem pod zarzutem oszukańczego bankructwa. Kirschbaumowie pobrali na kredyt towary u szeregu firm śląskich, narażając je na straty przeszło 80 000 zł.

Nie wolno samochodom i furmankom stać na ulicy 3-go Maja.

Katowice. W ostatnich czasach zdarzają się częściej wypadki, że w Katowicach na ul. 3 Maja urządza się postoje samochodów i innych pojazdów. Dyrekcja policji przypomina, że postój na ul. 3 Maja jest wzbroniony dla wszelkich pojazdów z wyjątkiem furmanek i samochodów w czasie ładowania i wyładowania towarów. Dyrekcja policji wzywa do przestrzegania tego przepisu, w przeciwnym bowiem wypadku nastąpi ukaranie osób, naruszających przepisy tego postanowienia.

Czy jesteś członkiem Z. O. K. Z.?

Wypadek samochodowy.

Katowice - Załęże. Dnia 15 bm. w Załężu w pobliżu kolonji Obroki samochód osob. kierowany przez 18-letniego Karola Ditricha z Załęża, najechał na przydrożne drzewo, wskutek czego samochód został poważnie uszkodzony. Prowadzący ten samochód Ditrich i towarzyszący mu 20-letni Robert Majer, doznali lżejszych okaleczeń ciała. Okaleczonych odstawiono do szpitala miejskiego w Katowicach, skąd Majera po nałożeniu mu opatrunku zwolniono, zaś Ditricha pozostawiono pod opieką lekarską. Winę w wyadku ponosi prowadzący samochód Ditrich z powodu szybkiej i nieostrożnej jazdy. Szkoda, jaka powstała przez zniszczenie samochodu, wynosi około 1500 zł.

Z Król. Huty

Pomoc dla bezrobotnych.

Król. Huta. Na ostatniem posiedzeniu Komitetu niesienia pomocy bezrobotnym, które odbyło się w ubiegłym tygodniu, uchwalono otworzyć trzecią kuchnię dla bezrobotnych przy ul. Wolności, a dla udogodnienia bezrobotnym z parafji św. Józefa, postarać się o kuchnię polową. Nadto uchwalono zwrócić się do poszczególnych rad zakładowych o przeprowadzenie minimalnego opodatkowania się robotników. (Urzędnicy, kupcy i robotnicy miejscowi już się opodatkowali). Wybrano komisję odzieżową, która zajmie się zaopatrzeniem dzieci szkolnych w obuwie lub odzież. Praca nad przyjściem bezrobotnym z pomocą jest w pełnym toku. Składek w gotówce zebrano 93 202 zł. wypłacono 7 314 bezrobotnym 46 907 zł., w kasie pozostało 46 295 zł. Z tego uchwalono na odzież i obuwie dla dzieci bezrobotnych 30 000 złotych. Zgłoszono 87 miejsc dla dzieci na obiady, z których korzystają dzieci najbiedniejszych bezrobotnych. Nadto zebrano pewną ilość odzieży i obuwia, które rozdano pomiędzy bezrobotnych.

Uchwały magistratu.

Król. Huta. Na czwartkowem posiedzeniu magistrat zlecił dostawę kapusty dla zaopatrzenia najbiedniejszej ludności miasta firmie Stella w Król. Hucie. Dla uzyskania dalszych kwot na cele pomocy dla bezrobotnych uchwalono statut nakładający na właścicieli wzgl. dzierżawców gospód, restauracji, hotelów, wyszynków, składnic oraz hurtowni piwa i wina, destylacyj i fabryk wód mineralnych obowiązek pobierania od konsumentów opłat dodatkowych do cen sprzedaży napojów i potraw w wysokości 3 proc (wzgl. 5 proc. od opłat za najem pokoju w hotelach itp.) — Do komisji szacunkowej dla wymiaru podatku budynkowego na rok 1931 wybrano: na członków: pp. Jana Pietrzaka, Jana Matteję, Karola Mazurka i Wiktora Dintera, na zastępców pp. Roberta Ogorzała, Jana Bartosika, Marcina Keinsa i Artura Mücke'go. — Przyjęto do wiadomości reskrypt Śl. Urzędu Wojew. tej treści, że budowa domu mieszkalnego dla urzędników wojewódzkich na gruncie przy ul. Rejtana, odstąpionym na ten cel przez gminę, nastąpić ma w przyszłym roku. Wydzierżawiono sklep przy ul. Hajduckiej 23 w domu miejskim p. Franciszkowi Ksolowi. — Uchwalono wybudować jeszcze w bież. roku odcinek t. zw. przedłużonej ul. Gimnazjalnej. — Wyrażono zgodę na przejęcie przez firmę Golasowski robót przy budowie koszar, wykonywanych dotychczas przez firmę Liersz. Do zakładu bł. Bronisławy uchwalono przyjąć Anastazję Müller oraz dzieci Ryszarda i Elżbietę Kałużów.

Samobójstwo.

Król. Huta. Dnia 14 bm. o godz. 21,45 pozbawił się życia przez utopienie w stawie hutniczym 20-letni bezrobotny Artur Bujok z Król. Huty. Zwłoki jego po upływie pół godziny wydobyła z wody straż pożarna i złożone zostały w kostnicy szpitala miejskiego. Przyczyny targnięcia się na własne życie nie ustalono.

Z Świętochłowickiego

Walne zebranie Kasyna Polskiego.

Świętochłowice. W środę, dnia 21 bm. o godz. 19 odbędzie się w sali Kasyna Polskiego nadzwyczajne walne zebranie z porządkiem dziennym jak następuje: 1. uzupełnienie zarządu, 2. sprawa składek, 3. abonament gazet. Z tym dniem Kasyno Polskie rozpocznie swoją działalność odczytową z zapowiedzianym odczytem p. dyr. Donnerstaga na temat: „Z dziejów chłopstwa śląskiego". W sobotę, dnia 31 października rb. o godzinie 20 odbędzie się ku uczczeniu ustępującego prezesa p. starosty Korola „Wieczorek pożegnalny" w sali Kasyna Polskiego. Wstępne 1.— zł. dla osoby.

Śp. ks. Jan Nalepa.

Wielkie Piekary w Świętochłowick. W środę, dnia 14 bm. zmarł po długich cierpieniach w zakładzie św. Jadwigi w Król. Hucie, wikary powiatowy śp. ks. Jan Nalepa. Zmarły urodził się dnia 4 maja 1865 r. w Ornontowicach (powiatu pszczyńskiego), wyświęcony na kapłana został w roku 1897. Cały szereg następnych lat spędził na pracy duszpasterskiej wśród wychodźtwa naszego w Danji, skąd przed kilkunastu laty powrócił do kraju ojczystego i na stałe zamieszkał w Piekarach. Ludności Piekar i sąsiednich parafij Zmarły dobrze był znany a przedewszystkiem bardzo lubiany. Niech odpoczywa w pokoju! — przeprowadzenie zwłok z Król. Huty do Piekar odbyło się w piątek po południu, zaś pogrzeb w poniedziałek o godz. 9,30 przed południem w Wielkich Piekarach.

Strajk w Szarleju.

Szarlej w Świętochłowickiem. W Szarleju w fabryce maszyn Wawerdy zastrajkowali wszyscy robotnicy z powodu niewypłacenia im zarobków za wrzesień i październik. Przebieg strajku spokojny.

Najechanie samochodem.

Łagiewniki w Świętochłowickiem. Dnia 15 bm. o godz. 1-ej na szosie pomiędzy Piaśnikami a Łagiewnikami, powracający z Chropaczowa do Zgody 33-letni Alfred Dobiorz, pchnięty został z tyłu samochodem osobowym i wskutek upadku doznał okaleczenia rąk oraz nóg. Odstawiono go do szpitala w Świętochłowicach, gdzie pozostał pod opieką lekarską.

Złóż datek na fundusz bezrobocia na P. K. O. Nr. 307-795!

Z Pszczyńskiego

Zmiana pociągów na linji Tychy-Jaśkowice.

Pszczyna. Dyrekcja okręgowa kolei państwowych donosi: Z dniem 19 października br. zmienia się rozkład jazdy następujących pociągów na linji Tychy-Jaśkowice Śl. Poc. Nr. 1438 kursować będzie jak następuje: Jaśkowice Śl. odjazd 14.40, Orzesze Wieś odj. 14.45, Kopanina odj. 14.54, Łaziska odj. 15.01, Tychy przyj. 15.13. — Poc. Nr. 1455 Łaziska odj. 15.00, Kopanina odj. 15.08, Orzesze Wieś odj. 15.21, Jaśkowice Śl. przyj. 15.28. — Poc. nr. 1443 zmieniono na poc. mieszany Nr. 14-59 Łaziska odj. 21.25, Kopanina odj. 21.30, Orzesze W. odj. 21.46, Jaśkowice Śl. przyj. 21.46. — Poc. Nr. 1457 Łaziska odj. 22.56, Kopanina odj. 23.01, Orzesze W. 23.11, Jaśkowice Śl. przyj. 23.16.

Z Rybnickiego

Odnowienie ogrójca.

Żory w Rybnickiem. Szczególnie miłą niespodzianką jest dla parafjan odnowiony ogrojec przy miejscowym kościele parafjalnym. Fundatorami dużego, nowego obrazu są trzej szlachetni obywatele miasta naszego. Wykonał go zaś znany szeroko malarz Szczyrba, weteran sztuki kościelnej, który całą swą sumienność i umiejętność włożył w obraz Pana Jezusa w ogrojcu. Serdeczne dzięki szanownym panom fundatorom oraz przezacnemu artyście. Liczni wierni, którzy teraz znowu modlą się przy ogrojcu, dowodzą najlepiej, że p. Szczyrba dziełem swojem przemawia do serca ludu naszego i pobudza go do pobożności.

Ujęcie szajki napadów rabunkowych.

Wodzisław w Rybnickiem. Dnia 11 bm. funkcjonarjusze policji w Wodzisławiu przytrzymali 27-letniego Franciszka Hołkę, 31-letniego Izydora Hołkę oraz 21-letniego Pawła Blokosza z Wodzisławia, pod zarzutem dokonania kilku napadów rabunkowych, m. in. napad rabunkowy, dokonany w kwietniu rb. na drodze w Wilchwie na Brzozową Franciszkę z Mszany, której sprawcy skradli 82 zł. gotówki. Napadnięta z obawy, nie zgłosiła o wypadku i dopiero teraz w czasie przytrzymania sprawców, częściowo przez samoprzyznanie się a częściowo na podstawie zeznań świadków, sprawcom napad ten udowodniono. Szajka ta dokonywała również i kradzieży rowerów a w ostatnich czasach planowała zamach na komendanta posterunku w Wodzisławiu Teofila Szczęsnego, to z zemsty za to, iż funkcjonarjusz ten przytrzymał pewnego czasu Franciszka Hołkę z rowerem, skradzionym Franciszkowi Rosie z Wilchwy. Oprócz tego cała trójka planowała również dokonanie napadu rabunkowego na urzędnika kolejowego, eskortującego i transportującego pieniądze z kasy kolejowej do urzędu pocztowego w Wodzisławiu. Przytrzymanym odebrano dwa rewolwery, przy pomocy których dokonywali oni napadów rabunkowych. Sprawców odstawiono wraz z doniesieniem do dyspozycji władz sądowych w Rybniku.

Wybryk.

Gierałtowice w Rybnickiem. Dnia 9 bm. o godz. 13 w czasie przejazdu pociągu osob. pod tunelem kolejowym na przestrzeni Gierałtowice — Ornontowice, nieznany dotychczas sprawca rzucił kamieniem w okno pociągu i wybił jedną szybę. Wypadku w ludziach nie było.

Z całej Polski.

Żydowscy dyrektorzy za kratkami.

Kielce. Z polecenia władz prokuratorskich aresztowano głównego właściciela Banku Handlowego w Kielcach Arona Moszkowicza i dyrektora tego banku Friedmana. Aresztowania te pozostają w związku z nadużyciami popełnionemi na szkodę wierzycieli banku.

Wojsko śpieszy z pomocą bezrobotnym.

Grodno. Oficerowie grodzieńskiego garnizonu uchwalili opodatkować się na rzecz bezrobotnych, na przeciąg 6 miesięcy od 3—20 zł. miesięcznie, zależnie od posiadanego sopnia.

Śmierć dziecka w wrzącej kawie.

Chełmża. U gospodarza Sarneckiego do kociołka z gotującą się kawą wpadło 4-letnie dziecko, które zmarło natychmiast wskutek otrzymanych poparzeń.

25 domów poszło z dymem.

Wilno. Z Brasławia donoszą, że onegdaj w nocy w majątku Koziany, pow. Brasławskiego wybuchł pożar, który strawił doszczętnie 25 domów wraz z chlewami. Ofiar w ludziach nie było.

Z całego świata.

Ewangelicy chcą wytargować od rządu saskiego 6 i pół miljona marek.

Lipsk. Między konsystorzem kościoła ewangielickiego a wolnem państwem saskiem toczy się od dłuższego czasu zacięty spór o subwencje państwowe. Zarząd główny kościoła ewangielickiego, opierając się na dawnych umowach, domaga się bowiem od rządu wypłaty 6 i pół miljona marek niemieckich, tytułem rocznej dotacji budżetowej na potrzeby kościoła, uposażenia duchownych itd. Sprawa znalazła swój epilog na ostatnim posiedzeniu sejmu saskiego, — gdzie znaczną większością głosów uchwalono wstrzymać wszelkie wypłaty na rzecz kościoła, prócz tych świadczeń, które uregulowane są wyraźnie obowiązującem ustawodawstwem. Przewidują tu, iż władze kościelne — wobec takiego stanu rzeczy wystąpią obecnie na drogę sądową.

Bandyci wymordowali całą rodzinę.

Buenos Aires. W miejscowości Malbran w prowincji Santiago del Estero, niewykryci dotychczas sprawcy wymordowali całą rodzinę, składającą się z 7-miu osób. Ofiarą morderstwa padł ojciec, matka i pięcioro dzieci, z których najstarsze liczyło 14 lat, najmłodsze zaś 5 lat. Okropna zbrodnia wywołała niesłychane oburzenie wśród ludności.

Z Śląska Opolskiego.

Z Zabrskiego.

Do mieszkania handlarza Ulbricha w **Zabrzu** wszedł złodziej, przeszukał wszystkie skrytki i znalazł 3 000 marek, które oczywiście zabrał ze sobą.

*

Na ul. Następcy Tronu w **Zabrzu** doszło w tych dniach wieczorem do krwawego starcia między policją a 8 awanturnikami. Policja zatrzymała pewnego osobnika, który, awanturując się, strzelał z rewolweru. Gdy przeprowadzono rewizję osobistą, na policjantów napadło 8 osobników z laskami i kamieniami. Wywiązała się krwawa walka, przyczem napadnięci policjanci musieli użyć broni palnej. Jeden z awanturników został zraniony, czterech innych aresztowano.

Z Kozielskiego.

Przed kilku dniami nad ranem znaleziono rodzinę robotnika Pawła Żymełki w **Kochańcu** w łóżkach bez znaków życia. Natychmiast przywołany lekarz stwierdził, że wszyscy (mąż, żona i trojga dzieci), zostali zatruci czadem. Przewieziono ich do szpitala, lecz dzieci były już nieżywe. Żymełka zmarł, nie odzyskawszy przytomności. Żona jego natomiast zdaje się być uratowana. Odzyskała ona przytomność w piątek. Stan jej jest jednak nadal ciężki.

*

Na szosie w pobliżu szkoły gospodarstwa domowego w **Kędzierzynie** został urzędnik kolejowy Józef Blaseta z Koźla przejechany przez samochód osobowy i tak ciężko raniony, że wkrótce zmarł.

*

Weterynarz policyjny przy prezydjum policji w Gliwicach, dr. Jaenike, w czasie wyjazdu służbowego do **Koźla**, padł ofiarą katastrofy samochodowej. Samochód wpadł w drodze do rowu, przyczem dr. J. poniósł śmierć na miejscu.

Z Opolskiego.

Blisko cztery tygodnie ciągnęła się rozprawa przeciwko kupcowi Boenischowi i Gedatowi, oraz magazynierowi kolejowemu Woschkowi, oskarżonym o popełnienie szeregu oszustw fałszowania dokumentów, oraz dawania i brania łapówek, wskutek czego kolej poniosła straty na kwotę 200 tysięcy złotych. Sąd, po dwudniowych naradach, uwolnił oskarżonych od winy i kary. Motywy uniewinniającego wyroku odczytywał przewodniczący przez $1\frac{1}{2}$ godziny.

*

Ze wszech stron słychać skargi na szumnie zapowiadaną akcję „Osthilfe". Mnożą się coraz więcej głosy krytyczne, zarzucające władzom, że fundusze Osthilfe rozpływają się na koszty administracyjne. W Prusach Wschodnich na 28 tysięcy wniosków uwzględniono zaledwie 100. Ile wniosków wpłynęło na Śląsku Opolskim dotychczas jest tajemnicą. W każdym razie i tutaj nikt dotychczas nie otrzymał szumnie zapowiadanych wsparć.

Z Oleskiego.

Miejscowość **Budzow** była ostatnio widownią krwawej bójki między hitlerowcami i komunistami. Do awantury doszło podczas zabawy tanecznej w miejscowej gospodzie. Hitlerowcy, ponieważ byli w mniejszości, zamknęli się w gospodzie i wezwali na pomoc hitlerowców z Kluczborka, którzy niedługo przybyli samochodem ciężarowym. Doszło do ponownej krwawej bójki, w wyniku której kilka osób odniosło rany cięte i tłuczone. Jeden z uczestników bójki otrzymał uderzenie nożem w okolicy serca.

Spis ludności.

Na jakie pytania odpowiemy podczas spisu ludności?

Już został definitywnie ustalony zakres informacyj, jakie każdy obywatel będzie musiał podać komisarzowi spisowemu w dniu 9 grudnia.

Odpowiednie zapytania są zawarte w podstawowym arkuszu spisowym — w „formularzu A“.

Z pośród cech demograficznych dotyczą one płci, daty urodzenia, miejsca urodzenia, stanu cywilnego, wyznania religijnego i języka ojczystego.

Wymagane są również szczegółowe informacje, dotyczące wykształcenia.

Skrupulatniej będzie zbadana kwestja zawodu. Notowaniu podlega nie tylko dokładna nazwa zawodu wykonywanego, lecz również rodzaj przedsiębiorstwa, w którem dana osoba jest zatrudniona. Obok zawodu głównego, rejestrowany będzie również zawód poboczny i stanowisko społeczne.

Nadto dla każdej osoby spisywanej podawane będzie pokrewieństwo, wzgl. inny stosunek, łączący ją z głową gospodarstwa domowego (rodziny).

W specjalnych rubrykach formularza czynione będą adnotacje dla osób czasowo obecnych w danem mieszkaniu, względnie czasowo nieobecnych. W ten sposób możliwem będze wyodrębnienie ludności miejscowej od napływowej, co ma szczególne znaczenie w miastach.

Z pośród innych formularzy spisowych, arkusze dla nieruchomości i budynkowe będą wypełniane na podstawie informacyj uzyskanych od właścicieli względnie zarządców domów, pozostałe zaś mają przeważnie charakter zestawień ogólnych.

Miljony arkuszy spisowych idą już w świat.

Ruszyła już pełnym biegiem maszyna drukarska bijąca formularze dla powszechnego spisu ludności. W pierwszym rzędzie odbijane są podstawowe formularze „A“, jako najliczniejsze.

Dziennie drukuje się ich około pół miljona egzemplarzy — jest to miarą natężenia prac przedspisowych.

Bezpośrednio po wyjściu z pod maszyny formularze te będą na miejscu pakowane i rozsyłane władzom spisowym, t. j. starostwom i odpowiednim magistratom.

Jak będzie przeprowadzony spis.

Komisarze spisowi, zaopatrzeni w odpowiednie legitymacje będą obchodzili w dniu 9 grudnia t. j. w dniu spisu już od godz. 8 rano cały powierzony im do spisania okrąg, dom po domu, mieszkanie po mieszkaniu.

Wszelkie wiadomości, tyczące mieszkańców, będą zatem z reguły spisywane na terenie ich mieszkań, nie zaś uzyskiwane drogą pośrednią, przez zwracanie się do zarządców lub właścicieli domów. Do tego środka wolno się odwoływać jedynie w wypadku, gdy komisarz po kilkakrotnej bytności nikogo nie zastanie w domu.

Również nie wolno komisarzowi zwoływać głów gospodarstw domowych w jakieś jedno miejsce (np. do urzędu gminnego w rejonach wiejskich) i tam wypełniać formularz. W ten sposób spis jest oparty na tej słusznej zasadzie, że każdy winien zeznawać sam o sobie.

Oszczędnościowy marsz.

W tych dniach odbył osobliwą zmianę garnizonu 2 bataljon szkockiej gwardji, stacjonowany dotychczas w Aldershot. Bataljon ten, przeniesiony do Windsoru, odbył całą drogę z jednego miasta do drugiego pieszo, ponieważ angielskie ministerstwo spraw wojskowych, zmuszone jest oszczędzać na kosztach przenosin z powodu złego położenia gospodarczego Anglji. Rycina nasza przedstawia ten oszczędnościowy marsz bataljonu.

Sprawy robotnicze.

Projekt czasokresu udzielania zapomóg bezrobotnym w Niemczech.

Zarząd państwowego ubezpieczenia na wypadek bezrobocia i pośrednictwa pracy **uchwalił skrócenie czasokresu płacenia zapomóg z 26 na 20 tygodni, a dla pracowników sezonowych na 16 tygodni.** Zarządzenie to zacznie obowiązywać z chwilą, gdy liczba bezrobotnych w Niemczech dojdzie do 6½ miljona, co nastąpi niewątpliwie z chwilą nastania zimy, mianowicie gdy staną prace na roli i wstrzymane zostaną wszelkie prace sezonowe.

Układy zarobkowe w przemyśle górniczym Śląska Opolskiego.

W ubiegły poniedziałek odbyły się w **Gliwicach** pomiędzy przedstawicielami związków zawodowych a przedstawicielami przemysłu górniczego **układy zarobkowe jak również w sprawie umowy ramowej.** Kapitaliści domagali się od przedstawicieli związków zawodowych zgody na **8½-godzinny dzień pracy i zniżkę taryfy zarobkowej przeciętnie o 12 procent.** Przedstawiciele robotników oświadczyli, że nie może być mowy o przedłużeniu dnia pracy poza 8 godzin, jak również nie zgodzą się na obniżenie dotychczasowych zarobków. Przeciwnie, **zażądali podwyżki zarobków dla niektórych kategoryj robotników dniówkowych.** Ponieważ żadna strona nie zgodziła się na propozycje, układy rozbiły się i zatargiem musi się zająć komisja pojednawcza i to w dniach najbliższych.

Wykrycie bandy fałszerzy 500-złotówek.

W związku z wykryciem i zlikwidowaniem bandy fałszerzy banknotów 500-złotowych w Wieluniu dowiadujemy się nowych rewelacyjnych szczegółów.

Kolportaż banknotów rozpoczęto, jak wiadomo, w Tarnowskich Górach. Zajmowała się nim Władysława Wolicka, żona bogatego rzeźnika z Rybnej. Woliccy po aresztowaniu zdradzili źródło, gdzie zaopatrywali się w fałszywe banknoty. Fabrykował je w swojem mieszkaniu w Wieluniu b. przodownik policji z Łodzi Władysław Koj przy pomocy Stanisława i Piotra braci Szeniów. Do fabrykacji zużyto płyt litograficznych sporządzonych przez litografa Blankowskiego z Łodzi, trzykrotnie karanego już za fałszerstwo pieniędzy, przyczem ostatnia kara wynosiła 9 lat. Plan uruchomienia fabryki fałszywych banknotów powstał jeszcze w maju ub. roku. Pierwotnie zamierzano fałszować banknoty dolarowe, których klisze sporządził na zamówienie Koja i Szeniów Blankowski. Odstąpiono jednak później od tego zamiaru, decydując się podrabiać 500-złotowe banknoty. Za sporządzenie potrzebnych klisz otrzymał Blankowski od szajki 5 tysięcy złotych w kilku ratach. Przeprowadzona na miejscu rewizja przez delegowanych ze Śląska dwóch oficerów policji i kilku wywiadowców w asystencji miejscowych władz śledczych wykryła zakopane w lesie, około 3 kilometry od Wielunia, 200 sztuk fałszywych banknotów 500-złotowych, farby i chemikalja do trawienia klisz, dalej matryce, płyty litograficzne i klisze zarówno do banknotów złotowych jak i dolarowych. W mieszkaniu Koja i wspólników znaleziono wszystkie potrzebne do druku banknotów przyrządy, a więc prasy, maszyny i t. p. Wobec tego, że przestępstwo miało miejsce głównie na terenie województwa łódzkiego, funkcjonarjusze urzędu śledczego z Katowic ograniczyli się do przeprowadzenia wstępnych przesłuchań, przekazując materjał dowodowy miejscowym władzom prokuratorskim. Jest jednak bardzo prawdopodobne, że całą sprawę przejmie prokuratura w Tarn. Górach, w której rękach znajdują się początkowe dochodzenia.

Encyklika

PAPIEŻA PIUSA XI

do patrjarchów, prymasów, arcybiskupów, biskupów i innych ordynarjuszów o „Akcji Katolickiej“.

9) (Ciąg dalszy.)

Już wielekroć razy, jak wiadomo, wyrażaliśmy pogląd Nasz, lub raczej — pogląd Kościoła świętego, na te tak ważne i zasadnicze sprawy i nie dla was to, Czcigodni Bracia, mistrzowie w Izraelu, potrzeba mówi o tem więcej, nie możemy jednak nie dodać paru rzeczy dla tego drogiego ludu, który przy was stoi, któremu pasterzujecie i którym kierujecie z Bożego mandatu, a który odtąd prawie jedynie za waszem pośrednictwem poznać może myśl wspólnego Ojca ich dusz.

Powiedzieliśmy: święte i niepogwałcalne prawa duszy i prawa Kościoła. — Idzie o prawo dusz do pozyskiwania największego dobra duchowego pod przewodnictwem i pod kształcącą działalnością Kościoła, jedynego, przez Boga ustanowionego mandatarjusza tego nadnaturalnego porządku ugruntowanego przez Krew Boga Odkupiciela, jaki niezbędny i obowiązkowy jest dla wszystkich dla udziału w Boskiem Odkupieniu. Idzie o prawo tak ukształconych dusz do uczynienia uczestnikami skarbów Odkupienia innych dusz przez współpracę przy działalności Apostolatu Hierarchicznego.

Otóż, rozważając to podwójne prawo duszy, powiemy, iż czujemy się szczęśliwi i dumni, prowadząc słuszną walkę o wolność sumienia, ale nie (jak niektórzy może przez nieuwagę sądziliby iż mówimy) o wolność sumienia w znaczenia zbyt często nadużywanego dwuznacznika dla oznaczenia absolutnej niezależności sumienia, rzeczy absurdalnej w duszy przez Boga stworzonej i odkupionej.

Idzie pozatem o nie mniej niepogwałcalne prawo Kościoła do imperatywnego zlecenia Boskiego, poruczonego mu przez Boskiego Założyciela, niesienia duszom, wszystkim duszom, tych wszystkich skarbów prawdy i dobra, doktrynalnych i praktycznych, jakie On sam przyniósł światu. „Euntes docete ommes gentes... docentes eos servare omnia quaecumque mandavi vobis“. — Idąc nauczajcie wszystkie narody... nauczając je chować wszystko, comkolwiek wam przykazał (Mat. 28, 19—20). A jakie miejsce w tej absolutnej powszechności i całości zlecenia powinny mieć pierwsze lata i młodość, wskazuje On sam, Boski Mistrz, Stwórca i Odkupiciel dusz, swoim przykładem i swemi słowami szczególnie godnemi zapamiętania i szczególnie także budującemi: „Pozwólcie dziatkom przyjść do mnie i nie chciejcie im w tem przeszkadzać“... „Tych maluczkich, którzy (jakby z bożego instynktu) wierzą we Mnie; którym zachowane jest Królestwo Niebieskie, których Aniołowie Stróże i obrońcy widzą ciągle oblicze Ojca Niebieskiego; biada człowiekowi, któryby zgorszył jednego z tych maluczkich. — „Sinite parvolus venire ad me et nolite prohibere eos... qui in me credunt... istorum est enim regnum caelorum: quorum Angeli semper vident faciem Patris qui in caelis est; Vae, homini illi per quem unus ex pusiliis istiss candalisatus fuerit“ (Mat. 19, 13 nast., 18. 1 nast.).

Otośmy teraz w obliczu całokształtu autentycznych stwierdzeń i faktów nie mniej autentycznych, które stawiają ponad wszelką wątpliwość zamysł — już w znacznej części wykonany — całkowitego zmonopolizowania młodzieży, od najpierwszego dziecięstwa aż do wieku dojrzałego, na całkowitą i wyłączną korzyść jednej partji, jednych rządów na podłożu ideologji, która zdecydowanie streszcza się w prawdziwej i czystej statolatrji pogańskiej, a nie mniej w pełnej sprzeczności i przyrodzonemi prawami Kościoła. Powziąć zamiar i przeprowadzać taki monopol, prześladować jak to od pewnego czasu zaczęło się czynić więcej lub mniej jawnie, albo skrycie, w tym zamiarze Akcję Katolicką, razić w tym celu, jak się to ostatnio robiło, jej Stowarzyszenia Młodzieży — jest równoznaczne prawdziwemu i rzeczywistemu przeszkadzaniu, aby młodzież przychodziła do Jezusa Chrystusa, a zatem, nie przychodziła do Kościoła, albowiem, gdzie jest Kościoł, tam jest Jezus Chrystus. Doszło wreszcie do wyrywania młodzieży z łona Kościoła i od Jezusa Chrystusa siłą gwałtu.

Kościół Jezusa Chrystusa nie zaprzeczał nigdy praw i obowiązków Państwa względem wychowania obywateli, a My sami przypomnieliśmy je i ogłosiliśmy je w niedawnej Naszej Encyklice o chrześcijańskiem wychowaniu młodzieży; praw i obowiązków niezaprzeczalnych — dopóki pozostają w granicach kompetencyj właściwych Państwu, kompetencyj, które ze swej strony jasno są ustalone w ostatecznych celach Państwa, celach stanowczo nie tylko cielesnych i materjalnych, które jednak same przez się zawarte są z konieczności w naturalnych granicach przestrzeni czasu.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

Program radjowy.

Wtorek 20 października 1931.

Katowice, fala 408,7 m. Godz. 11.40 Przegląd prasy krajowej. 11.58 Sygnał czasu oraz hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie. 12.10 Komunikat meteorologiczny. 12.15 Koncert z płyt gramofonowych. 14.55 Intermezzo muzyczne. 15.05 Komunikaty gospodarcze. 15.15 „Chwilka lotnicza" — (Walka gazowa w powietrzu). 15.25 „Twórcza praca pani domu". 15.50 Program dla dzieci najmłodszych. 16.20 „Poczta w dawnej Polsce". 16.40 Bajeczki Cioci Heli dla najmłodszych (H. Reutt). 17.10 „O niebezpieczeństwie używania kosmetyków". 17.35 Popularny koncert symfoniczny Filharmonji Warszawskiej. 18.50 Rozmaitości. 19.05 Odcinek powieściowy. 19.20 Inż. Stanisław Nitsch: „Porównanie ustroju społecznego ludzi i życia termitów". 19.40 Komunikaty Związku Młodzieży Polskiej. 19.45 Prasowy dziennik radjowy. 20.00 Feljeton p. t. „Wywiadowczynie". 20.15 Muzyka lekka. 21.55 Skrzynka pocztowa techniczna. 22.10 Koncert. 22.40 Dodatek do prasowego dziennika radjowego. 22.45 Komunikat meteorologiczny oraz komunikaty sportowe. 23.00 Muzyka taneczna.

Środa 21 października 1931.

Katowice, fala 408,7 m. Godz. 11.40 Przegląd prasy krajowej. 11.58 Sygnał czasu oraz hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie. 12.10 Komunikat meteorologiczny. 12.15 Koncert z płyt gramofonowych. 14.55 Intermezzo muzyczne. 15.05 Komunikaty gospodarcze. 15.15 Intermezzo muzyczne. 15.25 Kamila Nitschowa: Pogadanka z działu — „Gospodyni Śląska". 15.45 Intermezzo muzyczne. 16.00 Lekcja języka angielskiego. 16.20 „Dwie sylwetki bohaterów dwu narodów". 16.40 Skrzynka pocztowa. 17.00 Intermezzo muzyczne. 17.10 Odczyt. 17.35 Polska muzyka lekka. 18.50 Rozmaitości. 19.05 Odcinek powieściowy. 19.20 Prof. dr. Kazimierz Simm. Doc. Uniw. Jagiell.: „Mój setny odczyt radjowy". 19.45 Prasowy dziennik radjowy. 20.00 Feljeton muzyczny. 20.15 Wesoły wieczór muzyczny. 21.00 Kwadrans literacki. 21.15 Dalszy ciąg koncertu. 22.10 Intermezzo muzyczne 22.30 Dodatek do prasowego dziennika radjowego. 22.35 Komunikat meteorologiczny i wiadomości sportowe. 22.45 Odczyt w języku francuskim. 23.00 Muzyka lekka i taneczna

Odpowiedzi redakcji „Katolika".

S. 5. Niewiadomy, Siemianowice. Wojewódzki Urząd Ubezpieczeń w Katowicach. — 2. Wyższy Urząd Ubezpieczeń w Mysłowicach i Wojewódzki Urząd Ubezpieczeń w Katowicach.

B. T. Ćwiklice. Skapitalizowanie renty wojskowej może Pan otrzymać. W tym celu trzeba stawić wniosek do Starostwa, referat spraw inwalidów wojennych w Katowicach, załączając ostatni kwit rentowy i poświadczenie, zatwierdzone przez władze, że skapitalizowana renta zostanie użyta na zakup ziemi pod budowę.

S. J. Chorzów. Dożywianie dzieci prowadzi komitet pod nadzorem gminy. To też należy zwrócić się do urzędu gminnego lub też kierownika szkoły!

Pawłów 100. Przedwojenne komorne w wysckości 9,00 marek niemieckich równa się 11,07 zł Jeżeli dom został wybudowany po dniu 1. lipca 1918 roku, to nie podlega ustawie ochrony lokatorów i gospodarz czyli właściciel domu może podwyższać komorne i wypowiadać mieszkanie.

M. T. Płaci się za każdy cug (kanał) osobno, i to za każdy rozpoczęty metr 10 groszy. Opłaty za badanie mięsa reguluje rozporządzenie województwa, ogłoszone w urzędówkach starostw. Wobec tego radzimy zwrócić się do Starostwa w Rybniku.

105. M. P. C. Od wyroku Wyższego Sądu Rozjemczego w Warszawie niema odwołania. Należy sprawy dopilnować i należycie bronić.

TEATR I SZTUKA.

TEATR POLSKI W KATOWICACH.

We wtorek, dnia 20. bm. premiera doskonałej operetki Lehara **„Paginini"**, której żywa akcja, barwność i tempo życia, doskonała charakterystyka ludzi, melodyjność muzyki i śpiewu zachwycała w szczerym entuziaźmie widownię wszystkich teatrów europejskich. Wyreżyserowana subtelnie i cyzelatorsko przez p. Domosławskiego, operetka ta napewno stanie się clou sezonu, zwłaszcza, że jej obsada najlepszych operetkowych śpiewaków daje gwarancję wielkiego artystycznego powodzenia. W przedstawieniu **„Paganiniego"** weźmie udział jeden z najlepszych tenorów polskich doby obecnej p. Gustaw Chorjan w roli **„Paganiniego"** przy współzawodnictwie doskonałej divy operetkowej Marji Nochowicz — przemiłej i pełnej temperamentu Korabianki, reż. Domosławskiego, Jastrzębskiego, Jabłońskiego, Kopciuszewskiego, Kowalskiego i Peteckiego. W akcie III-cim „Lavatera" w wykonaniu primabaleriny Soboltówne j i baletmistrza Wojnara.

REPERTUAR.

Wtorek, dnia 20. bm.: „Paginini". premiera o godz. 19.30.

Środa, dnia 21. bm.: „Paganini" o godz. 19.30.

Teatr Polski na prowincji.

Czwartek, dnia 22 bm.: „Wesoła Wdówka" Bielsko o godz. 19.30.

Czwartek, dnia 22 bm.: „Wesele Fonsia" Załęże o godz. 19.30.

SPORT

Z frontu walk ligowych.

Wisła — Legja 3:1 (2:0).
Ł. K. S. — Warta 4:0 (1:0)
Polonia — Garbarnia 2:3 (1:1)

*

Tabela rozgrywek ligowych po uwzględnieniu powyższych wyników przedstawia się następująco:

Tabela ligi państwowej.

	gier	Stosunek bramek	pkt.
1. Garbarnia	19	42:18	26
2. Wisła	20	49:27	26
3. Warta	19	54:27	23
4. Legja	19	45:30	23
5. Pogoń	18	34:27	22
6. Ł. K. S	20	45:38	22
7. Ruch	18	35:39	19
8. Polonja	19	32:40	16
9. Cracovia	18	28:43	16
10. Czarni	20	25:50	12
11. Lechja	20	23:59	11
12. Warszawianka	17	29:46	10

Ł. T. S. G. bije Naprzód 4:1 (2:1).

Łódź, 18. 10. (tel. wł.). Naprzód, który grał bez Cuga zawiódł na całej linji, szczególnie szwankowała gra napadu i środkowego pomocnika, który był najsłabszym graczem. W przeciwieństwie do Naprzodu, Ł. T. S. G. grał świetnie i był to bodaj jego najlepszy mecz w sezonie.

Bramki dla Ł. T. S. G. zdobyli Franzmann (2), Wypich i Foigt. dla Naprzodu honorową bramkę uzyskał Nastula.

Publiczność zebrana w liczbie 5.000 osób zachowywała się wrogo wobec Naprzodu i już przed meczem kilku fanatyków łódzkich czynnie znieważyło graczy Naprzodu, którzy też w tak podnieconej atmosferze nie umieli się zdobyć na normalny wyczyn.

Sędziował p. Lustgarten — bez zarzutu.

Trzeci i decydujący mecz między Naprzodem a Ł. T. S. G. Łódź odbędzie się na neutralnem boisku najprawdopodobniej w Warszawie.

*

Brześć, 18. 10. (tel. wł.).
82 p. p. — 22 p. p. Siedlce 1:4 (1:3)

O wejście do Ligi Śląskiej.

Czarni Chropaczów biją Biała Lipnik 9:2 (3:0)

O wejście do klasy „A".

K. S. 20 — K. S. 24 Szopienice 3:1 (1:1)

O wejście do B-ligi.

KS. Stadjon — KS. Kopalnia Römer 4:1 (2:0)

Spotkania towarzyskie.

1. F. C. — K. S. Chorzów 6:3 (1:1)
Policyjny K. S. — K. S. 20 Bogucice 4:5 (4:2)
B. B. S. V. — Cracovia 4;2 (1:2).
Iskra — Pocztowe P. W. Katowice 9:5 (6:1)
Ślask — KS. 07 2:2: (1:1).
K. S. 06 — K. S. „09" 2:2 (1:1)
KS. Słupna — Haller Świętochłowice 3:1 (1:1).
Ruch gromi Śląsk 9:1 (5:1)
Stella — KS. Kresy Król. Huta 4:0 (1:0).
Amatorski K. S. — Zjednoczeni P. Sp. 5:0 (1·0)
KS. Pogoń — KS. 06 Katowice 0:1 (0:0).
Slavia — Diana 1:1 (1:1)
Zgoda — Wawel Nowa Wieś 1:2 (1:1).
KS. Rożdzień — KS. 22 M. Dąbrówka 3:2 (1:1)

Dział handlowy.

Notowania złotego w Berlinie.

w dniu 16 paźdz. 1931 r.

Wypłaty na Warszawę 47.225—47.425.
Noty wielkie 47,10—47,50.

Giełda pieniężna w Warszawie

w dniu 17 paźdz. 1931 r.

Dolar amerykański 8,89 8/10 zł. Funt szterlingów angielskich 34,51 zł. 100 franków francuskich 35,05 zł. 100 szylingów austrjackich 46.18 zł 100 koron czeskich 26,36 zł. 100 franków szwajcarskich 174,72 zł. 100 guldenów holenderskich 361,35 zł. 100 belg belgijskich 125,19 zł. 100 lei rumuńskich 5,32 zł. 100 guldenów gdańskich 173,97 zł.

Giełda zbożowa w Warszawie

w dniu 17 paźdz. 1931 r.

Ceny rynkowe za 100 kg.

Żyto 22,50—23,00; Pszenica zbierana 23,00—23,50. Pszenica dworska 24,00—24,50. Owies jednolity 24,00—25,50. Owies zbierany 22.50—23,50. Jęczmień na kaszę 21,00—21,50. Jęczmień browarny 24,00—25,50. Mąka pszenna luksusowa 45,00—55,00. Mąka pszenna 0000 40,00—45,00. Mąka żytnia 37,00—38,00. Otręby pszenne szale 14,00—14,50. Otręby pszenne średnie 13,50—14,00. Otręby żytnie 13,50—14,00. Kuchy lniane 27,00—28,00. Kuchy rzepakowe 17,00—18,00. Kuchy słonecznikowe 40—44% 20,50—21,50. Groch Wiktorja 28,00—32,00. Koniczyna czerwona bez kanianki o czystości do 97 procent 160,—190,00. Koniczyna biała bez kanianki o czystości do 97 proc. 250,00—350,00. Rzepak zimowy 31,00—33,00. Obroty i podaż małe.

Giełda zbożowa w Poznaniu

w dniu 17 paźdz. 1931 r.

Za 100 kg w handlu hurtowym parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca: Żyto 22,50. Pszenica 20,75—21,25. Jęczmień 64—66 kg — 20,50—21,50, 68 kg — 22,00—23,00, browarowy 24,50—25,50. Owies 20,50—21,50. Mąka żytnia 65 proc. 33,25—34,25. Mąka pszenna 65 proc. 32,00—34,00. Otręby żytnie 13,25—14,00, pszenne 12,00—13,00, pszenne grube 13,00—14,00. Rzepak 29,00—30,00. Groch Wiktorja 20,00—24,00, Folgera 23,00—25,00. Ziemniaki jadalne 2,70—3,00. Ogólne usposobienie spokojne. Ziemniaki w gatunkach specjalnych powyżej notowania.

Giełda zbożowa we Wrocławiu

w dniu 16 paźdz. 1931 r.

Za 1000 kg: **Pszenica** śląska 74½ kg — 220 mk, 78 kg — 224 mk, 72 kg — 210 mk. **Żyto** śląskie 71,2 kg — 200 mk, 69 kg — 196 mk. **Owies** średniej jakości i dobroci, nowy 140 mk. **Jęczmień** browarowy 175 mk, jary 160 mk, zimowy 63—64 kg — 160 mk, na kaszę 160 mk.

Mąka za 100 kg: Pszenna 70 proc. nowa 33 mk, pszenna luksusowa 39 mk, żytnia nowa 70 proc. 29,75 mk, 65 proc. 30,75 mk, 60 proc. 31,75 mk.

Strączkowe: Groch Wiktorja 27—28 mk zielony 33—35 mk. Fasola biała 20—22 mk.

Pasza dla bydła: Słoma prasowana żytnia, pszenna, jęczmienna lub owsiana 0,80—0,95 mk, Słoma żytnia długa 1,40 mk. Siano zdrowe, suche, nowe 1,70 mk; dobre, zdrowe, nowe 1,90 mk.

Zniżkowa tendencja na targowicy w Mysłowicach.

W tygodniu od 10. 10. do 16. 10. spędzono na targi: buhaji 148, wołów 39, krów 731, jałówek 78. cieląt 200, owiec 19, nierogacizny 3177. Ogółem 4392 zwierząt. Płacono za jeden kilogram żywej wagi: buhaje 0,53 do 1,12 zł., woły 0.56—1,16 zł., krowy 0,54 do 1,14 zł, jałówki 0.59—1,16 zł. cielęta 0.80 do 1,30 zł., nierogaciznę I. gat. 1,70—2,00 zł, II. gat. 1,46—1,69 zł. III gat. 1,26—1,45 zł, IV gat. 1,00—1,25 zł. Targ ożywiony. Tendencja zniżkowa. (—)

Ceny zboża w Polsce i zagranicą.

Przeciętne tygodniowe ceny czterech głównych zbóż w okresie od 5 do 11 b. m. Podług obliczenia biura giełdy zbożowo-towarowej w Warszawie. Ceny za 100 kg w złotych.

	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies
Warszawa	23,58	21,81	24,25	22,65
Kraków	23,58	22,68½	25,50	22,91
Gdańsk	21,10	21,91	25,95	—
Poznań	20,00	22,38	24,50	20,21
Lwów	21,50	20,27½	—	22,25
Lublin	21,57	20,75	22,27½	21,39
Berlin	45,62	39,54	35,20	30,48
Hamburg	21,35	—	14,68	15 20
Praga	37,48	39,07	34,52	31,15
Brno Morawskie	36,17	38,54	35,44	30,62
Wiedeń	33,13	35,94	44.53	32,38
Liverpol	20,00	—	—	22,94
Chicago	16,46	16,10	19,58	14,33
Buenos Aires	24,14	—	—	22,14

Z Ogólnego Związku Podoficerów Rezerwy.

Katowice II. Odbyło się tu zebranie OZPR., które zagaił **prezes Kuchta.** P. Gonia referował **sprawę założenia biblioteki w Kole,** co jednogłośnie postanowiono. Zmieniono pozatem termin odbywania zebrań miesięcznych. Zebrania odbywać się będą w pierwszą niedzielę każdego miesiąca o godz. 19-ej.

Katowice III. Zebranie OZPR. koła Katowice III odbyło się w obecności **prezesa okręgowego Kupilasa** zagaił prezes koła **p. Gajdzik.** Sprawozdania z działalności koła przyjęto bez zmian. Następnie odbyło się wręczenie krzyża gen. Bułak-Bałachowicza. Otrzymali go pp. **prezes Gajdzik** oraz komendant koła **Klima.** Wręczenia krzyża dokonał prezes okręgowy p. Kupilas, krótko przemówiwszy do odznaczonych.

Katowice I. W niedzielę 4 bm. urządziło Koło Katowice I. zabawę jesienną dla członków swych oraz ich rodzin, zabawa ta odbyła się w bardzo miłym nastroju. Osiągnięto pewien zysk, **z którego połowa zostanie przeznaczoną na bezrobotnych członków Koła,** — a druga połowa do uznania funduszu bezrobocia.

Lipiny Śl. Zebranie miesięczne Ogólnego Zw. Podoficerów Rezerwy Koło Lipiny w obecności licznych członków zagaił p. **Maciołek.** Po przyjęciu porządku obrad i odczytaniu protokółu kol. delegat zdał sprawozdanie z Ogólno-Krajowego Zjazdu w Gdyni. Ustalono pozatem termin walnego zebrania Koła.

Z Wydawnictw.

W tych dniach opuścił prasę numer I-y miesięcznika p. t. **„Młodzież Śląska".** Jest to ilustrowane czasopismo regionalne — poświęcone młodzieży śląskiej, wydawane przez Związek Nauczycielstwa Polskiego w Knurowie. Pismo to postawiło sobie za cel opracowanie systematyczne poszczególnych miejscowości województwa śląskiego. Zamieszczać będzie ono monografję wsi, gmin, powiatów, podawać będzie wiersze i pieśni śląskie w pięknej gwarze śląskiej, ponadto zamieszczać będzie stale artykuły okolicznościowe, patrjotyczne, religijno-obyczajowe itp. Również „Nieustający Konkurs Zagadkowy", w którym każdy czytelnik znajdzie godziwą rozrywkę zasługuje na szczególną uwagę. W konkursie tym już w numerze I-ym zamieszczono: kalambury, układanki, zagadki, rebusy itp. Dobre rozwiązania nagradzane są w postaci cennych książek z obrazkami. Pismo to uwzględnia przedewszystkiem prace krajoznawcze młodzieży. Mając na względzie szalony kryzys ekonomiczny, pismo to kosztuje tylko **20 groszy** miesięcznie, tam zaś, gdzie ominiętą zostaje przesyłka pocztowa numer kosztuje **15 groszy.** Jak nas informują numer II. poświęcony będzie „Dniu Zaduszenmu", „Miesiącowi Śląska", oraz uroczystości, poświęcenia wspaniałego gmachu szkoły nr. II w Knurowie. Oprócz tego dział regjonalny zawiera jak zwykle: bajki śląskie, przysłowia ludowe, monografję Ligoty, zagadki, rebusy i pieśni ludowe śląskie. Numer zawierać będzie 20 stron druku. Cena bez zmiany. Adres Redakcji: Gryń Zygmunt — Knurów, Szkoła I. Następny numer ukaże się w dniu 1 listopada.

Wydawnictwo „Katolika Polskiego" i „Katolika Śląskiego", „Górnoślązaka" i „Gońca Śląskiego" w Katowicach.

Nakładem i drukiem: **Drukarnia Śląska, spółka** z ogr. odp. w Katowicach, ul. Batorego nr. 2. Telefon 878. — Za redakcję odpowiada: **Franciszek Godula** w Królewskiej Hucie.

ZAPOWIEDŹ.

Podaje się do ogólnej wiadomości, że

1. robotnik kopalniany **Wiktor Gajda,** kawaler, zamieszkały w Radzionkowie, ulica Ks. Damrota 61, syn inwalidy górniczego **Franciszka Gajdy** i jego żony Marji z domu Patermann, zamieszkałych w Radzionkowie,

2. niezamężna **Elżbieta Berta Smołczanka,** bez zawodu, zamieszkała w Michałkowicach, ulica Hallera 2, córka robotnika maszynowego **Karola Pawła Smołki,** zamieszkałego w Michałkowicach i jego zmarłej żony Anastazji z domu Lomot, ostatnio zamieszkałej w Siemianowicach Śląskich, **chcą zawrzeć związek małżeński.**

Obwieszczenie zapowiedzi nastąpić winno w Radzionkowie, Michałkowicach i Redakcji Dziennika „Katolik" w Katowicach.

Michałkowice, dnia 16 października 1931 r.

Urzędnik stanu cywilnego
w/z. **Machnik.**